

שתי הארות מתוך "אזנים לתורה" בפרשת השבוע

"ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון" - הופיע השטן בפני שרה בדמות זקן: 'אין את יודעת מה שארע לך, בעלך לקח את בנך היקר יצחק, עקד אותו על המזבח ושחטו ולא ריחם עליו... צווחה שרה בקול מר, זרקה עפר על ראשה... הלכה לחברון... שואלת את עובדי הדרך, אם ראו אותם... חזר השטן ואמר לה: 'שקר דיברתי אליך, יצחק בריא ושלם.' כיון ששמעה בשורה זו פרחה נשמתה מרוב שמחה. (פרד"א ספר הישר עיי"ש)

הלך השטן ונודמן אצל שרה בדמות יצחק. אמרה, 'בני מה עשה לך אביך'. אמר לה: 'העלני הרים... בנה מזבח ועקד אותי ולקח את הסכין לשוחטני... לא הספיק לגמור את הדבר עד שיצאה נשמתה. (תנחומא)

יש להבין, מה ראה השטן לצער את שרה על לא דבר, מה טעם בכך, ואם הגיעה שעתה למות, למה לא לקח את נשמתה בלי יסורים מיותרים? ועוד, הלא שרה היתה גדולה בנבואה מאברהם והיה לו לשטן להזהר בה, כמובא שהשטן בעצמו אמר (קידושין פא.) שהוא מתיירא מרבי עקיבא ורבי מאיר?

הנראה לבאר, כי באמת הגיע זמנה של שרה למות, קכ"ז שנים. אבל מרוב דבקותה בבורא עולם במחשבה ובמעשה, בעוסקה עם "כל הנפש" להכניסם תחת כנפי השכינה, לא יכול היה השטן להתקרב אליה, לקחת את נשמתה. לכן "התחכם" לבטלה רגע מעבודת הקודש, אז נטל את נשמתה כמצווה עליו.

כן מציינו בדוד המלך שהיה שקוע בלימוד ומלאך המוות בחש באילנות. וכן היה עם רב חסדא שמלאך המוות פקע את הארז. (הגאון רבי זלמן סורוצקין מבן גיסו הגאון ר' ליבר הירשוביץ ועיין שבת ל: מו"ק כח.)

יש להבין את עסק פרשת שידוכו של יצחק: למה חשש אברהם שמשפחתו לא תאבה להתחתן עימו? למה התחנן אליעזר לפני בתואל ולבן שיעשו חסד ואמת עם אדונו? למה חזר בו בתואל מהסכמתו לשידוך? איזה רע יש בשידוך הזה, המחותר מפורסם בכל העולם לנשיא אלוקים, עשיר ונדיב והחתן גדול מאין כמוהו, מה כל החרדה של אברהם ואליעזר?

תשובה: נראה שמעשה העקדה גרם לזה, כי נמצאו מרננים שאברהם לא קיים את מצות בוראו להקריב את יצחק לעולה. לא האמינו שהיה ציווי "אל תשלח ירך אל הנער". סברו שיצחק שייך למלוכות שמים, כיון שבחר בו ה' לעולה. צריך הוא ללכת אל ההרים, להיות בודד, נזיר לה'. לפיכך לא רצו להתחתן איתו.

רק תלמידיו של אברהם האמינו שהיה ציווי שני והיו מוכנים למסור לו את בנותיהם, להנשא עם יצחק. להבדיל, גם הכנענים

יושבי הארץ השקועים בטומאה ועבודה זרה, שלא האמינו בה', היו מאושרים לתת את בנותיהם לאישה לעשיר גדול כמו יצחק. אבל בני משפחת אברהם שעבדו בשיתוף, גם הזכירו שם שמים וגם עבדו עבודה זרה, חששו מאד לקדושת יצחק שלא פקעה. אולם אחרי שאליעזר האריך לספר להם על הניסים שעברו עליו נתברר להם כי "מה" יצא הדבר" - מהר המוריה, שם נגזר על יצחק זרע ואריכות ימים, הסכימו לתת את רבקה ליצחק.

אף על פי כן בתואל חזר בו לבסוף מהסכמתו, שוב חשש ולכן המלאך הרגו. גם לבן ואמו נראה שהתחרטו בלילה על משכבם על הסכמתם למסור את רבקה לאיש שנעקד על המזבח, רצו לכל הפחות לדחות את הנישואין. שוב הזכיר להם אליעזר את הניסים, רק למראה מתנותיו ועושרו של אברהם נתרצו שנית!

"ויצא יצחק לשוח בשדה" - לשון תפילה, שנאמר "תפילה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפוך שיחו". (כ"ד ס"ג ברכות כו.)

כאשר בנו או בתו עשו שידוך טוב, היה הגאון רבי יעקב משה שורקין רגיל לומר: "הוא התפלל טוב מנחה!" "היא התפללה טוב מנחה!"

במקור הדברים עיין בעל הטורים על הפסוק "ויצא יצחק לשוח בשדה". היינו, שיצחק תיקן תפילת מנחה, ואז נודמנה לו רבקה. זהו שכתוב "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא" דהיינו אישה - דכתיב "מצא אשה מצא טוב" - הרי התפילה המסוגלת לעת מצוא היא תפילת המנחה.

(מגד גבעות עולם)

האדון והעבד מדברים יפה...

"יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים". ביאר ה"שפת אמת": השיחה האמורה כאן הכוונה לתפילה, כפי שמצינו אצל יצחק "ויצא יצחק לשוח בשדה". אליעזר היה צריך את כח התפילה כדי להצליח בשליחותו.

(חיי שרה תרמ"ה)

הגאון רבי שמעון סופר, רבה של קראקא אמר בשם אביו החת"ס, שחתן ביום חופתו יש בתפילתו אותו כח שיש לצדיקי הדור בתפילתם! לכך ביקש מחתן אחד שטרם לכתו לחופה זכירהו לטובה.

(ש"ת "שיח יצחק" תצ"ז)

חיי שרה - פרשת השידוכין

פעם הציע שדכן שידוך, אך לא הצליח להביא את הדבר לידי גמר. אחריו הציע הגאון רבי יצחק שמלקיש, ה"בית יצחק" את אותו השידוך ועלתה בידו ונגמר בכי טוב. שאל השדכן בפליאה את ה"בית יצחק", מה טעמו של דבר, למה הוא הצליח במקום שהוא נכשל.

ענהו הגאון: "הנה חז"ל אמרו על פרנסת האדם וזיווגו שהם קשים כקריעת ים סוף. אתה שכוונתך בהצעת השידוך לפרנסה ממילא נצטרפו אצלך שני קשיים ביחד, לכן לא עלתה בידך. אבל אני שאין כוונתי לשם פרנסה, היה לפני רק קושי הזיווג, על כן הצלחתי..."

(שיח זקנים" ח"ד הובא ב"נעימת החיים")

"קשה וזיווגו של אדם כקריעת ים סוף"

הרה"ק ה"דברי חיים" מצאנו ביאר ענין קשה זה: כמו שמצינו בים סוף שלא עברו כולם בשווה, כמו שמובא בתוס' שישאל נכנסו ויצאו מאותו הצד ונעשו להם י"ב דרכים ל"ב שבטים, כל דרך היתה בחצי עיגול. נמצא ששבט אחד הלך בים דרך קצרה ושבט אחר דרך ארוכה, כך הוא גם זיווגו של אדם, לאחד יבוא בנקל ולאחר יתממה.

(דברי נפתלי" פר' חיי שרה)

רבינו ה"דברי חיים" מצאנו נהג לשלם סכום כסף לכל שדכן שהציע לו הצעת שידוך.

(מנהגי דב"ח)

ה"לב שמחה" נוהג היה לעודד שדכנים, נותן להם מתנת כסף למען יתאמצו במציאת שידוכים לבחורים מבוגרים. והיה מוסיף את דברי המהרש"א (שבת לא), כי זאת כוונת הגמרא שבשעה שמכניסים אדם לדין בבית דין של מעלה, שואלים אותו "עסקת בפריה ורביה" - לא שואלים 'קיימת' אלא 'עסקת'. (לכם של ישראל" ח"א)

האדמו"ר רבי יהושע מבעלז היה עושה "לחיים" עם מיני תרגימא עם כל שדכן שבא והציע לו שידוך.

ביאר הנהגה זו נכדו, האדמו"ר רבי אהרן, כמובא שהקב"ה יושב ומזווג זיווגים, אם אדם מישראל עוסק בחפצי שמים, בדין הוא שיכבדו אותו!

(שמחת חיים" ח"ג)

אמר מרן ה"חזון איש" לגאון רבי שלמה הרש"ר: "הבה ונתעסק כמה שהקב"ה עוסק!"

(נעימת החיים")

מבחן המים...

פעם אחת בא בחור לקוסובה להפגש עם אחת מאחיותיו של ה"חזון איש". כשהגיע הזמן ללכת לבית הכנסת לתפילה ירדו גשמים. הבחור המתין ולא הלך. אמר אחד מאחיה: "אם כך הוא, אין זה עברנו!"

(מעשה איש")

'ואנכי פניתי הבית'...

יום אחד באה לפני הרבי מקלויזנבורג אלמנה עניה, שהנהגה בא היום להוליך את בתה לחופה, ואין ידה משגת לתת לה 'נדוניה'. הרבי הרגיע אותה שלא תדאג, ויעץ לה פתרון מעשי, שיבואו בשעה מוסכמת עם עגלה, ויעמדו מתחת לחלונות ביתו.

ר' שמואל פולק שהיה משמשו של הרבי עמד על המשמר לבל ירגיש אי מי במעשיהם. הרבי עמד בשעה שנקבעה והשליך מבעד לחלון אל תוך העגלה כרים ושמיכות, מגבות ומפות... עכשיו יכלה האלמנה להוליך את בתה לחופה בכבוד.

במעונו של הרבי לא ידעו לפתור את התעלומה - היכן נעלמו פתאום כלי בית כה רבים, כאילו נבלעו באדמה... (צאנז" ש"ח)

"ואברהם זקן בא בימים". (כ"ד א)

הרבי רבי אלימלך מלינסק:

אדם אשר עברו עליו שנותיו בדרך לא טוב חלילה. לעת זקנותו, בעת נחלשו אבריו וחושיו והוא לא יכול לאכול ולישון כמו בימי נעורו, אזי ידמה בנפשו שמה שאינו אוכל הרבה זה בגלל שהוא בעל תשובה ומסגף גופו באכילה מועטת...

ומה שהוא קם כמה שעות קודם אור הבוקר, הוא מחמת תשובה, שרוצה לקום באשמורת הבוקר לעבודת הבורא, ואינו מרגיש כלל שזה מחמת חולשתו, עד שאומר כי בזה מוחל לעצמו כל עבירות שעשה בימי חייו, ולבסוף נפטר רחמנא ליצלן מן העולם בלא תשובה...

(אהל אלימלך")

"וימת אברהם בשיבה טובה" כי - "ויקברו אותו יצחק וישמעאל" "שעשה ישמעאל תשובה" ואז - "ויגע וימת ויאסף אל עמיו". (פכ"ה)

'היה זה בעת אישפוזו של אבי בבית החולים "הדסה" בהר הצופים. לידו שכב יהודי כבן תשעים שמוצאו היה מרוסיה, ממנה היגר לארגנטינה, בה חי רוב ימיו רחוק מיהדות.

באחד הלילות הורע מצבו והוא החל קודח מחום, ושקע בדמדומים, לפתע שמעתי מילים מוכרות בחדר...

התקרבתי אליו ושמעתי אותו ממלמל לעצמו את מילות ה"קדיש", "שמע ישראל", "ברוך שם כבוד מלכותו", "ה' נתן ה' לקח", אחר כך הוא נרגע.

רואים אנו אדם שהיה רחוק עשרות שנים מיהדות, עד כמה מושרש בו מה שקיבל בינקותו! (נר לשולחן שבת" - מדידי הרה"ג מ"ב)

"מי כעמך ישראל!"

'נזדמנתי לבית החולים "שערי צדק". שכב שם זקן שהיה נראה רחוק מאד מיהדות. מבעד למסכת החמצן והזונדה זעק הזקן בקול נחר: "סיגריה ... סיגריה". בקושי הצליח לבטא זאת. בנותיו שעמדו למראשותיו התחננו: "אבא אי אפשר, יש לך מסכה". והוא ממשיך להתחנן לסיגריה. ניסו להסביר ולסרב לבקשתו בכל דרך, אך הוא בשלו.

אחרי כל השכנועים שעלו בתוהו אמרו לו בנותיו: "אבא, שבת היום!" תשובתו המפתיעה היתה: "אהה טוב, בסדר, אז לא..." יש לציין להשלמת הענין שגם הבנות היו חילוניות לגמרי!

(נר לשולחן שבת" מדידי הרה"ג מ"א)

"ויגע וימת ... זקן ושבוע ויאסף אל עמיו". (כ"ה ח)

רבינו קלונימוס הזקן, מגדולי חכמי אשכנז, בן לאחת המשפחות היותר מיוחסות שהיו בעם ישראל. רוב שנותיו חי במגנצה. בימי מסע הצלב של תתנ"ו 1096 הצליח להמלט לעיר אשפירא.

רבותינו יקני אשפירא הורו: כשנפטר רבינו קלונימוס הזקן בשנת תתפ"ח היתה אשפירא במצור, שמוהו בארון בבית המקוה, כי לא יכלו לקוברו עד יחלפו ימי המצור. ומנו לו מיד "שבעה" ו"שלושים" אף על פי שהיה בדעתם לפנותו. עם תום המצור, לאחר מספר ימים לקחוהו וקברוהו במגנצה, בקברי אבותיו.

(ראב"ן ק"ח ראב"ה התמ"ב או"ז ב' תכ"ד רא"ש מו"ק ג' נ"ו)

נסיים בשמחות נישואין

"ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה". (כ"ה א' ועיין במדרשים)

אברהם ותרח, שניהם נשאו נשים לעת זקנתם

תרח נשא לעת זקנתו אישה ושמה פלילה, ותלד לו בן ויקרא שמו צובה. ויולד צובה את ארם, ויתן ה' לארם עושר ונכסים ומקנה רב וכבד. ויסעו ארם ואחיו ובני ביתו מחרן, כי היה רכושם רב משבת בחרן עם בני נחור. וימצאו בקעה ויבנו שם עיר ויקראו שמה ארם, היא ארם צובה עד היום הזה. (ספר הישר)